



# האיש הצוחק

כדאי להביט ארוכות בתצלום זה. הוא אומר הרבה. הוא מראה את דב בן-מאיר, מזכיר מועצת פועלי תל אביב, נואם לפני רבנות העובדים שבאו להפגין בכיכר מלכי ישראל אל בתל אביב נגד המדיניות הכלכלית של ממשלת בנין.

דים, להשתיקם או לדכאם, לפי הצורך. מוסד של שיטור, של מישמוע, של דיכוי.

מעוררת התמונה של המהפכן דב בן-מאיר רגשות כה מעורבים. אז ניקח את דוגמתו של המנהיג גדעון בן-ישראל.

נוצרת מעין קואליציה של מיליונרים ומיקרו-ספר.

הוועדה המרכזת והוועדה הפועל מורכבים ברובם המכריע מעסקנים מיקצועיים. שר זיקתם לעובדים ולמקומות-עבודה אינה אלא סימלית. הממשלה קבעה מדיניות. ההסתדרות קפצה לדום וביצעה. לפעמים, כחלק מן ההצגה, בימה ההסתדרות התנגדות, עמדה על המקח. זכתה בכמה פירושים והטילה את מרות הממשלה על העובדים.

בן-ישראל הוא עסקן ותיק של רפ"י. בתור רפ"י היה שייך לצד הימני. הוא היה פקיד במשרד-העבודה של יוסף אל-מוגי. במוסדות העליונים של ההסתדרות היה מי שיתקוף כמותו כל ניסיון של ציבור-עובדים לנהל מאבק מיקצועי עצמאי. ייתכן שהיה הבירוקראט האנטי-פועלי ביותר בצמרת ההסתדרות.

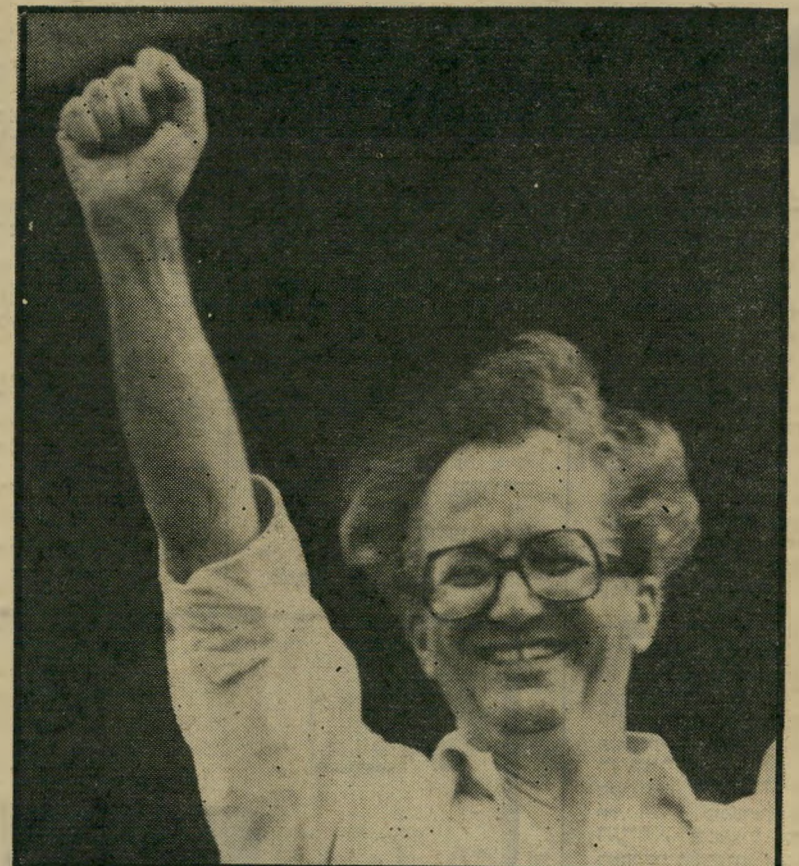
באמצע נשאר המעמד הבינוני, פועלי החרושת, עובדי הצווארון-הלבן. הם יהיו הקורבנות של המדיניות ה"חדשה", שיאינה אלא הקצנה של המדיניות הקודמת. כך נוצר הרקע לעימות אמיתי. עימות שיש בכוחו להפיל, במקום או במאוחר, את מישטר הליכוד-די.ש. עימות העשוי להציל את המדינה מן התוצאות הרות-האסון של מישטר זה לא רק בשטח החברתי, אלא — ואולי בעיקר — גם בשטח הלאומי.

## האופטימיסטים יגידו: כן. המהפך, הם יאמרו, הופך גם את מצבה של ההסתדרות.

כל זמן ששלטה בהסתדרות המפלגה שהחזיקה גם בממשלה — כך יטענו — לא היה מנוס משיעבוד ההסתדרות לרצון נות הממשלה. מכיוון שהממשלה שירתה את הספסרים ואילי ההון השחור, נאלצה גם ההסתדרות לשרתם. פינחס ספיר מינה את ירוחם משל, משל נאלץ לשרת את ספיר וירוש.

בכלל, מיקרה הוא שגדעון בן-ישראל שייך היום לצמרת ההסתדרות, ולא לצמרת ממשלת-הליכוד. הוא יכול היה ללכת עם חבריו, יגאל הורוביץ ושות', אל תוך

## ע ימות כזה יכול להתרחש. אין הוא מוכרח להתרחש.



אך עתה חז המהפך. הממשלה מצוייה בידיים עוינות. האינטרס המיפלגתי של עסקני העבודה ידיר כן אותם להפוך ראשי-חץ כמאבק נגד ממשלת-בנין. "מנהיגי הפועל" לים" יכולים עתה להוריד מעצמם את המרכאות.

בנגוד לדעתם של המארכסיסטים (ובייחוד היותר שיטחיים) שום דבר אינו "מוכרח" לקרות בהיסטוריה, ובודאי לא ביטוח-יומן קצרים. הדברים יכולים להתייחס גם אחרת. הממשלה עוזרת להוביל קרואת מידחמה חדשה, שתשכיח את היצרות הכלכליות. היא יכולה לגרום השתוללות של אכסטיאזה לאומי-נית'דית, שתהפוך כל קורבן כל כלי לתענוג מאוזכיסטי.

כדאי להביט ארוכות בתצלום זה. הוא אומר הרבה. הוא מראה את דב בן-מאיר, מזכיר מועצת פועלי תל אביב, נואם לפני רבנות העובדים שבאו להפגין בכיכר מלכי ישראל אל בתל אביב נגד המדיניות הכלכלית של ממשלת בנין.

פניו של בן-מאיר קורנים מאושר, אג"רופו הקמוץ מורם אל-על. מי שאינו מזכיר את בן-מאיר, יכול לדמות בנפשו כי זוהי תמונתו של מהפכן, הצוער אל הקרב בי ראש ההמונים, כדי להפיל את מישטר העריצות ולכבוש את הי שיקטור בדם ואש.

אבל בן-מאיר הוא עסקן מפא"י ותיק ושיגרתו, בירוקרטי טיפוסי של המנגנון המיפלגתי. הוא רחוק ממהפכה כשם שהרבי מלובנאביץ רחוק מסייף לבן.

## א ושר זה בא לו ממיפגש עם פועלים.

כל היינו היה דב בן-מאיר פקיד שד מופלגת-פועלים, שד הסתדי-רות-פועלים, ובעקפיו גם שד ממד שרת-פועלים. אך מעולם דא ראה פועלים.

כל מנגנוני-הפועלים האלה עסקו בפועל לים כשם שחנות-קמח עוסקת בגרעיני חיסה. הפועלים היו חומר-גלם. הם היו אובייקטים, חפצים. צריך היה להוביל אותם, לדבר בשמם, לסתום להם את הפה כשצעקו, לאיים עליהם בגירוש מן הסדר-תדרות, ובמיקרים הקיצוניים לסלקם מבניין הוועדה-הפועל בעזרת המישטרה.

עכשיו פוגש בן-מאיר בפעם הי ראשונה בפועלים הרוצים שהוא ינהיג אותם, המוכנים להקשיב ל"דבריו מבניו להיאנם לכך.

לכן הוא מאושר. לכן הוא מנופף ב"אגרוף. משום כך הוא מוכן לקרוא לפועל לים לעלות על באריקות — כימעט, ואינך יודע איך להגיב על תצי דום זה. בחיך? בתקווה? ברח"מים? כשימחה?

מכאן הבעת-האושר שעל פני האיש בתצלום.

## ה ייתי יכול להצטרף לאופטימיות זו, לולא היה האיש בתצלום דב בן-מאיר. ולולא היו מופקדים על המאבק ירוחם משל, גדעון בן-ישראל ועמיתיהם.

אין לי דבר נגד אנשים טובים אלה. הם חביבים מאד.

הליכוד. הוא יכול היה ללכת עם משה דיין לממשלת-בנין. הוא נשאר במיפלגת-העב"ד דה רק מפני שנצמד לעמדת-מפתח שכבש בהסתדרות.

העומות יכול להימנע גם מפני שאין לצד המותקף הנהגה הראוייה-לשמה. בכל מאבק יש חשיבות רבה למנהיגות. לאומכי לילה ולכנותה. מנהיגות כוזבת יכולה להור ביל להפלה מלאכותית של המרד. מנהיגים ציניים יכולים למכור את המאבק תמורת נזיד-עדשים אישי או מיפלגתי. מנהיגים עייפים ורצוצים יכולים למנוע את עלייתה של מנהיגות אותנטית חדשה. אפשדויות יש הרבה. שום אפי שרות אינה ודאית. המאת-מיטיקה אינה פועלת מאוזכיסטי.

## ה פיתוי הראשון הוא להסתפק ב"חיוך רחמני. דב בן-מאיר, בפונה של טריבון מהפכני, נראה כהתגלמות הי ציניות.

במשך שנים ארוכות הרטו בן-מאיר והבריו הכדאיניקים של מישטר המערך, את יסודות תנועת-העבודה. הם הפכו את "ארץ-ישראל העובדת" לעיי מסולת.

במשך דור שלם, בהנהגת דוד בן-גוריון, לוי אשכול, פינחס ספיר ויהושע רבינוביץ, הם הכינו בשקדנות את התשתית לממשלת הליכוד. הם התריפו את הפער החברתי. הם גידלו בחממה מעמד חדש של ספסרים ופרוטקציונרים. הם רדפו עד חורמה כל מנהיג-פועלים עצמאי, שהעז לפתוח את הפה. הם שברו בלהט כל שביחה אותנטית. הם המציאו מערכת חוקים ומיטלם שהיתה כלי-כולה מכונה ליצירת הון שחור. עמשו קם הגולם על יוצרו. ב"ל במאי תפס ההון השחור את השילטון. באמצעות הליכוד זר"ש. העוצמה הכלכלית החדשה קיבדה לודיה גם את השילטון הי מדיני.

אילו היתה נוצרת מנהיגות חדשה במיפ-לגה ו/או בהסתדרות, הייתי מסוגל לדמיין לעצמי שינוי של ממש, מאבק אמיתי, עימות רציני.

איש זה מופקד עתה על ניהול המאבק הארצי של העובדים נגד מדיניות ממשלת-בנין.

העומות יכול להימנע גם מפני שאין לצד המותקף הנהגה הראוייה-לשמה. בכל מאבק יש חשיבות רבה למנהיגות. לאומכי לילה ולכנותה. מנהיגות כוזבת יכולה להור ביל להפלה מלאכותית של המרד. מנהיגים ציניים יכולים למכור את המאבק תמורת נזיד-עדשים אישי או מיפלגתי. מנהיגים עייפים ורצוצים יכולים למנוע את עלייתה של מנהיגות אותנטית חדשה. אפשדויות יש הרבה. שום אפי שרות אינה ודאית. המאת-מיטיקה אינה פועלת מאוזכיסטי.

אחרי שאיליה-ההון-השחור נגדו בהם, נאלצים עתה דב בן-מאיר וחבריו לחזור אל הטיפוסים הנשכחים שהעלו אותם ל-שילטון לפני הרבה שנים: הפועלים.

אילו היתה נוצרת מנהיגות חדשה במיפ-לגה ו/או בהסתדרות, הייתי מסוגל לדמיין לעצמי שינוי של ממש, מאבק אמיתי, עימות רציני.

האם זה מיקרה? אולי. אם כן, זהו מיקרה האומר דרשני.

העומות יכול להימנע גם מפני שאין לצד המותקף הנהגה הראוייה-לשמה. בכל מאבק יש חשיבות רבה למנהיגות. לאומכי לילה ולכנותה. מנהיגות כוזבת יכולה להור ביל להפלה מלאכותית של המרד. מנהיגים ציניים יכולים למכור את המאבק תמורת נזיד-עדשים אישי או מיפלגתי. מנהיגים עייפים ורצוצים יכולים למנוע את עלייתה של מנהיגות אותנטית חדשה. אפשדויות יש הרבה. שום אפי שרות אינה ודאית. המאת-מיטיקה אינה פועלת מאוזכיסטי.

## ה מדיניות של ממשלת-הליכוד מבי-טאת את הפסיכולוגיה של הספסר היהודי הקלאסי. הארץ כולה הפכה בורסה ענקית. האביזנים עוקבים בדריכות אחר שערי המטבע. כשם שעקבו עד כה אחרי שערי הכדורגל. שחקני במה ושחקני כדור-סל רצים בהפסקות העיין בטבלות ניירות-הערך. הספקולנט המצליח בכרוסה תופס את מקומו של האלוף המצליח בצה"ל. כאליל התורני.

מבחינה חברתית מייצגת מדיניות-הלי-כוד את האינטרסים של העילית הכלכלית. ברוב תבונתה, מוכנה עילית זו לזרוק פירוים לשיכבת-התחתית.

גות כזאת אף באופק הרחוק.

## ה ייתי חבר הוועדה-הפועל של ההס-תדרות בארבע השנים האחרונות.

כד דקה שבידתי בישיבותיו היתה עיניו נפשי וגופני.

העומות יכול להימנע גם מפני שאין לצד המותקף הנהגה הראוייה-לשמה. בכל מאבק יש חשיבות רבה למנהיגות. לאומכי לילה ולכנותה. מנהיגות כוזבת יכולה להור ביל להפלה מלאכותית של המרד. מנהיגים ציניים יכולים למכור את המאבק תמורת נזיד-עדשים אישי או מיפלגתי. מנהיגים עייפים ורצוצים יכולים למנוע את עלייתה של מנהיגות אותנטית חדשה. אפשדויות יש הרבה. שום אפי שרות אינה ודאית. המאת-מיטיקה אינה פועלת מאוזכיסטי.

אין ספק שהפגנות העובדים מבטאות רגש אותנטי.

ריח הריקבון עומד בחלל ההסתדרות. הריח המיוחד של מוסד שבגר מכבר בתפקיד שלמענו קם. זהו ריחו של צבא שאינו מסוגל להילחם, בית-חולים שאינו מסוגל לרפא, אוניה שאינה מסוגלת להפי-ליג.

העומות יכול להימנע גם מפני שאין לצד המותקף הנהגה הראוייה-לשמה. בכל מאבק יש חשיבות רבה למנהיגות. לאומכי לילה ולכנותה. מנהיגות כוזבת יכולה להור ביל להפלה מלאכותית של המרד. מנהיגים ציניים יכולים למכור את המאבק תמורת נזיד-עדשים אישי או מיפלגתי. מנהיגים עייפים ורצוצים יכולים למנוע את עלייתה של מנהיגות אותנטית חדשה. אפשדויות יש הרבה. שום אפי שרות אינה ודאית. המאת-מיטיקה אינה פועלת מאוזכיסטי.

איי-אפשר היה להקשיב לדיברי המפגינים ברחוב, או במקלטי הטלוויזיה, מבלי להת-רשם מכנותם הספונטאנית. רבים מהם, ש-הצביעו בעד הליכוד, מרגישים עצמם מרו-מים. האחרים מרגישים את עצמם מוכים. מגמת המדיניות החדשה ברורה לכולם.

בדור האחרון הפכה ההסתדרות מעין מישטרת-עבודה, מוסד-כפייה שלא ייצג את העובדים, אלא שהיה מופקד מטעם הממשלה על התפקיד להרדים את העוב-

מים כך יש חשיבות כה רבה ל-שאלת המנהיגות במאבק. ומשום כך